

Justiitsministeerium
info@just.ee

Teie	08.03.2021	a nr	8-1/1583
Meie	05.04.2021	a nr	10-3/21/26-3

Tartu Ringkonnakohtu arvamus füüsilise isiku maksejõuetuse seaduse (FIMS) ja teiste seaduste muutmise seaduse eelnõu kohta

Tartu Ringkonnakohtus tänab eelnõule vastamise tähtaja pikendamise eest 6. aprillini.

Tartu Ringkonnakohtu tsiviilkolleegium toetab füüsilise isiku makseraskuste lahendamiseks ühtse maksejõuetusavalduse kontseptsiooni. See võimaldab võlgnikul kohtu ja usaldusisiku abiga jõuda tema suhtes kõige sobivama menetluseni. Olulised on planeeritavad muudatused, mis suurendavad võlgniku nõustamise osakaalu ja tagavad võlgniku parema nõustamise kogu maksejõuetusmenetluse vältel.

Samas esitame mõned konkreetset tähelepanekud eelnõu teksti osas.

FIMSi üldsätted

1. Füüsiliste isikute maksejõuetusmenetlused peaksid olema võimalikult lihtsad. See on ka FIMSi üheks peamiseks eesmärgiks. Siiski on eelnõu kohati võlgniku jaoks liiga keeruliselt sõnastatud ja üles ehitatud ning võib tekitada võlgnikule ebaselgust, mis on menetluse alustamise ja läbiviimise tingimused ning kord. Selgemalt tuleks sõnastada ka FIMS §-d 1 ja 2 (reguleerimisala ja seaduse eesmärk).

Samuti tuleks seadus struktureerida süsteemsemalt ja loogilisemalt. Nt sisaldub FIMS neljanda peatüki teises jaos, kus reguleeritakse füüsilisest isikust võlgniku kohustustest vabastamise menetluse korda, säte usaldusisiku kohustuste kohta (FIMS § 45). Samas sisalduvad sätted usaldusisiku kohta seaduse viiendas peatükis.

2. Eelnõus on kasutatud ebaõigeid termineid (nt „pankrotimenetluse algatamine FIMS § 2 lg-s 2“), samuti esinevad mõningad grammatilised vead (nt FIMS § 1 lg 2, § 12 lg 6).

3. Määruse jõustumine ja edasikaebamine **FIMS §-s 6.**

FIMS § 6 lg-s 1 toodud sõnastuse „maksejõuetusavaldus vaadatakse läbi“ võiks asendada „maksejõuetusavaldus lahendatakse“.

FIMS § 6 lg 1 esimeses lause kohaselt määrus, millega ümberkujundamiskava kinnitatakse või muudetakse, kehtib ja kuulub täitmisele alates avalikult teatavaks tegemisest ehk on kohe kehtiv ja täitmisele kuuluv ega sõltu määruse jõustumisest. Sätte teise lause järgi mh määrus,

millega ümberkujundamiskava muudetakse, kehtib ja kuulub täitmisele alates jõustumisest. Seega on FIMS § 6 lg 1 esimene ja teine lause omavahel vastuolus, kuna mõlemas lauses on sätestatud erinev regulatsioon ümberkujundamiskava muutmise määruise kehtivuse kohta.

Samuti on kaheldav, kas FIMS § 6 lg 1 esimeses ja teises lauses nimetatud määruste täidetavuse erinev reguleerimine on põhjendatud. Tekib küsimus, kas see ei too kaasa võlausaldajate ja võlgniku huvide kaitsmisel ebavõrdset olukorda.

4. Teatud osas tekitab probleeme üld- ja erisätete vahekord. Üldsätete peatükis tuleks käsitleda ka võlgniku õigusi ja kohustusi. Praegu on need sätted küll ette nähtud võlgade ümberkujundamise menetluse (FIMS § 22), kohustustest vabastamise menetluse (FIMS § 46) ja ka pankroti välja kuulutamise osas (pankrotiseaduses), kuid kaetud ei ole menetluse algus, st maksejõuetusavalduse esitamisest kuni kohtu otsustuseni, kas kuulutada välja võlgniku pankrot või algatada võlgade ümberkujundamise menetlus. Ei piisa üksnes üldisest viitest tsiviilkohtumenetluse seadustikule (TsMS), vaid vajalik on sätestada võlgniku kohustused analoogselt pankrotiseadusega (PankrS § 85 jj) (teabe andmise kohustus, menetlusest osavõtu kohustus jms). Eeskujuga võiks võtta nt kehtivast PankrS § 22 lg 3 p-dest 1–3, mis sätestavad ajutise halduri õigused, millest saab tuletada võlgniku kohustused.

Lisaks on ebaselge, mis on võlgniku kohustused võlgade ümberkujundamise menetluses. Sätestatud on sisuliselt üksnes võlgniku teabe andmise kohustus FIMS §-s 22, kuid puuduvad igasugused muud kohustused, nagu kohustustest vabastamise menetluses võlgniku kohustus tegelda mõistlikult tulutoova tegevusega (FIMS § 46).

5. Osad sätete pealkirjad on liiga pikad ja tuleks ümber sõnastada (nt FIMS § 11 võiks olla sõnastatud „Võlausaldajate maksejõuetuse avaldus“, § 10 „Võlgniku maksejõuetusavaldus“, § 27 „Ümberkujundamiskava kinnitamise määrus“). Märkime, et need on vaid üksikud näited, liiga pikkade ja keeruliselt sõnastatud pealkirjade kohta.

Maksejõuetusavaldus

6. Teeme ettepaneku muuta teise peatüki pealkirja ja sõnastada see lühidalt „Maksejõuetusavaldus“.

7. Kui üks abikaasa esitab **FIMS § 10 lg 4** järgi maksejõuetusavalduse, tuleks kohtul dokumendid teisele abikaasale isiklikult kätte toimetada, et abikaasa saaks teada avalduse esitamisest. Alternatiivselt saaks selle sätestada FIMS § 12 lg-s 3.

FIMS § 10 lg-s 4 peaks faktiline abikaasa olema sõnaselgelt nimetatud.

8. **FIMS § 13 lg 1 p 3** sätestab, et kohus ei võta maksejõuetusavaldust menetlusse, kui avaldus või selle lisad ei vasta seaduse nõuetele. On ebaselge, kas avaldus peab vastama TsMS-i, FIMS-i või mõlema seaduse nõuetele.

9. **FIMS § 17 lg-t 1** tuleks täiendada teise lausega järgnevalt: „Asja läbivaatav kohus arutab võlgniku ja usaldusisikuga võlgnevuste tasumise väljavaateid eesmärgiga leida võlgnikule kõige optimaalsem menetluse liik“. Täiendus rõhutaks kohtu olulist rolli selles menetlusetapis.

Usaldusisik

10. FIMS viies peatükk reguleerib usaldusisikuga seotud küsimusi. Teeme ettepaneku vahetada viienda peatüki esimese jao (usaldusisikuna tegutsemine) ja teise jao (usaldusisiku

ülesannete täitmine ja järelevalve) järjekord. Ka pankrotiseaduses on kõigepealt reguleeritud halduri õiguslik seisund (PankrS § 54¹), halduri õigused ja kohustused (PankrS § 55) ning sellele järgnevad haldurile esitatavaid nõudeid ja haldurina tegutsemise õigust (PankrS §-d 56 ja 57) käsitlevad sätted. See oleks sätete loogilisem järjekord.

11. FIMS § 61 sätestab usaldusisiku ülesanded ja järelevalve. Norm ei anna selget ja süsteemset ülevaadet usaldusisiku õigustest ja kohustustest ning mõjub „hüplikuna“. Kuivõrd usaldusisiku õigused ja kohustused sõltuvad maksejõuetusmenetluse liigist, milles usaldusisik tegutseb, võib olla mõistlik kaaluda usaldusisiku õiguste ja kohustuste reguleerimist menetlusliigipõhiselt (eraldi avalduse esitamisest kuni maksejõuetusavalduse läbivaatamiseni; võlgade ümberkujundamise menetluses, kohustustest vabastamise menetluses). Samas võivad olla välja toodud usaldusisiku üldised õigused ja kohustused, mis on alati kohaldatavad.

11.1. Kuigi **FIMS § 61 lg 2 p 2** kohaselt täidab usaldusisik ajutise halduri ülesandeid füüsilisest isikust võlgniku maksejõuetusavaldusega seoses ning sama paragrahvi lõike 6 kohaselt kohaldatakse usaldusisikule ajutise halduri kohta sätestatud (st pankrotiseadust), kui seadusest ei tulene teisiti, jäävad need sätted usaldusisiku õiguste ja kohustuste osas ebaselgeks. Ei ole arusaadav, kas siit saab tuletada usaldusisikule igas menetlusliigis ka kõik ajutise halduri õigused, mis ei ole ju võlgade ümberkujundamise menetluses ja kohustustest vabastamise menetluses vajalikud. Mõistlikuks lahenduseks võib olla sätestada FIMS §-s 14 (usaldusisiku nimetamine), et kuni FIMS § 17 järgsete otsustuse tegemiseni (maksejõuetusavalduse läbivaatamine) on usaldusisikul kõik pankrotiseadusest tulenevad ajutise halduri õigused ja kohustused.

11.2. **FIMS § 61 lg 2 p 3** kohaselt täidab usaldusisik ka pankrotiseaduses sätestatud usaldusisiku ülesandeid. Pärast kohustustest vabastamise menetluse sätete ületoomist FIMS-i (neljanda peatüki teise jakku) ja selle jõustumist ei reguleeri pankrotiseadus enam usaldusisikuga seonduvat. Seetõttu tuleb FIMS § 61 lg 2 p 3 vastavalt muuta.

11.3. **FIMS § 61 lg 4** sätestab usaldusisiku õigused, mis ei pruugi olla tema ülesannete täitmiseks piisavad. Eeskuju võiks võtta nt PankrS § 22 lg 3 p-st 4, mille kohaselt on ajutisel halduril oma ülesannete täitmiseks õigus saada riigi- ja kohaliku omavalitsuse asutuselt ning krediitiasutuselt, samuti muult isikult teavet ja dokumente, mis on vajalikud võlgniku varalise seisundi väljaselgitamiseks.

Võlgade ümberkujundamise menetlus

12. Ettepanek on kaaluda analoogselt kehtiva VÕVS § 28 lõikega 3 kohtule võimaluse andmist lõpetada menetlus enne kava kinnitamist juhul, kui võlgnik ei täida kohtu korraldust usaldusisiku tasu ja kulutuste katteks deposiidina ettemaksu tegemiseks. FIMS § 41 lg 2 p 7 järgi on tasu maksmata jätmine küll kava tühistamise aluseks, kuid see alus võib tekkida liiga hilja. Võib juhtuda, et usaldusisik on oma seadusjärgse töö teinud (kava koostanud), kuid puuduvad vahendid tema töö tasustamiseks. Sellisel juhul peab usaldusisikule olema tagatud tasu saamine riigi menetlusabi korras, sest kohus on ta ametisse määranud.

13. **FIMS § 33 lg-t 5** tuleks täiendada selliselt, et võlgade ümberkujundamise menetluse lõpetamine ja pankroti välja kuulutamine peab toimuma sama määrusega (samaaegselt). Vastasel juhul jääb võlgniku menetluslik seisund ebaselgeks, samuti jääb ebaselgeks, mis saab avalduse tagamise vahenditest (sh täitemenetlustest).

14. FIMS § 34 lg-s 3 on sätestatud järelevalve ümberkujundamiskava täitmise üle. Jääb ebaselgeks, kas ja milliseid õiguskaitsevahendeid võib kohus kohaldada oma kohustusi rikkunud võlgniku suhtes.

Pankroti- ja kohustustest vabastamise menetlus

15. FIMS § 48 lg-s 3 (võlgnik sureb kohustustest vabastamise menetluse ajal) tuleks sätestada ka pärijate kaasamine menetlusse.

16. FIMS § 62 lg-s 5 on sätestatud usaldusisiku õigus saada kohustustest vabastamise menetluses tasu ja kulude hüvitist. Sama paragrahvi lõike 3 kohaselt saab usaldusisik tasu talle võlgniku poolt loovutatud raha arvelt. Puudub aga regulatsioon, millises järjekorras võrreldes võlausaldajate nõuete rahuldamisega usaldusisikule tasu ja kulude katteks väljamakseid sellest rahast tehakse. Kui usaldusisiku tasu ja kulude nõuded on võlausaldajate nõuetest eespool, tuleb see sätestada seadusega.

Rakendussätted

17. FIMS § 68 reguleerib rakendussättena, et FIMS-i kohaldatakse menetlustele, mis algatatakse pärast seaduse jõustumist (eelduslikult pärast 1. jaanuari 2022). FIMS § 17 lg 2 järgi algatab kohus FIMS-i alusel nii võlgade ümberkujundamise menetluse kui ka koos pankroti välja kuulutamise kohustustest vabastamise menetluse.

Eelnõu kohaselt muudetakse ka pankrotiseaduse rakendussätteid (PankrS § 193³). Nimetatud paragrahvi lõiked 3 ja 4 reguleerivad olukorda, kui pankrotiavaldus on esitatud enne 1. jaanuari 2022 (st enne FIMS-i eeldatavat jõustumist). Eelnõus eristatakse olukordi, kus pankrotiavalduse alusel on ajutine haldur nimetatud (lõige 3) või ei ole veel nimetatud (lõige 4).

Leiame, et rakendussätted FIMS § 68 ja PankrS § 193³ lg 3 ei pruugi olla omavahel täielikult kooskõlas. FIMS-i sätete kohaselt otsustab kohus pankroti välja kuulutamise maksejõuetusavalduse alusel FIMS § 17 lg 2 alusel, st kohtul on võimalus võlgniku nõusolekul kaaluda ka võlgade ümberkujundamise menetluse algatamist. Samas kirjeldatud juhul ei ole menetluses neid eelduseid kontrollitud (ajutisel halduril sellised kohustused puuduvad, vajalik on lahendada menetluse finantseerimise küsimus jms).

Ebaselge on ka asjaolu, et FIMS § 68 lg 2 kohaselt kohaldatakse neile võlgade ümberkujundamise avaldustele, mis on esitatud enne FIMS-i jõustumist (eelduslikult 1. jaanuaril 2022) kuni 31. detsembrini 2021 kehtinud VÕVS-i menetluse lõpuni. Selline regulatsioon võib olla vastuolus FIMS § 68 lg-ga 2, mis peab FIMS-i kohaldamisel jällegi oluliseks lähtekohaks mitte avalduse esitamist, vaid menetluse algatamist. Seega on ebaselge, kas menetluses, kus võlgade ümberkujundamise avaldus esitati näiteks 29. detsembril 2021 ja enne 2. jaanuari 2022 ei olnud ühtegi menetlustoimingut tehtud, kuulub alates 1. jaanuarist 2022 kohaldamisele FIMS või kuni 31. detsembrini 2021 kehtinud VÕVS.

Võimalikuks lahenduseks on, et FIMS-i hakatakse kohaldama kõigile maksejõuetusavaldustele, mis esitatakse pärast selle seaduse jõustumist ja varasematele pankroti- ja võlgade ümberkujundamismenetlustele kohaldatakse vastavalt seni kehtinud seadusi.

18. FIMS §-de 69 ja 70 tekstid vajavad arusaamise parandamiseks ümbersõnastamist.

Saneerimisseadus

Toetame saneerimisseaduse muutmist eesmärgiga muuta saneerimismenetlused efektiivsemaks ja kulutõhusamaks. Sel eesmärgil on vajalikud ka menetlusreeglite täpsustused (sh määruskaebemenetlust puudutavad muudatused). Peame aga vajalikuks märkida, et eelnõu seletuskiri on saneerimisseaduse muudatuste osas liiga hõre. Seletuskirja tuleks täiendada, et see toetaks seaduse rakendajaid seaduse kohaldamisel.

Samas esitame mõned konkreetset tähelepanekud seaduseelnõu teksti osas.

19. Sans § 21 lg 1¹ sõnastus on liiga kitsas ning tuleks lähtuvalt direktiivist vormistada paindlikumaks.

Direktiivi 2019/1023 artiklis 2 lg 1 p-s 6 on võlausaldajate parimate huvide test defineeritud järgnevalt:

„Võlausaldajate parimate huvide test on test, mis loetakse sooritatuks, kui ükski eriarvamusel olev võlausaldaja ei oleks saneerimiskava kohaselt halvemas seisus kui ta oleks seda liikmesriigi õiguse kohase tavapärase likvideerimise rahuldamisjärkude kohaldamise korral sõltumata sellest, kas likvideerimise puhul toimub osade kaupa või tegutseva ettevõtte müük või järgmise parima alternatiivse stsenaariumi korral, kui saneerimiskava ei kinnitata.“

Lähtuvalt direktiivist on võlausaldajate parimate huvide test defineeritud laiemalt kui saneerimisseaduse eelnõus. Saneerimise ebaõnnestumisel ei pruugi järgneda pankrotimenetlust, mis tähendab, et alati ei tule võrrelda olukorda saneerimine vs pankrot, vaid võivad olla ka alternatiivsed võimalused. Seega tuleb võrrelda võlausaldajate olukorda saneerimiskava alusel võrreldes ükskõik millise järgneva likvideerimise menetlusega, sh tervikvara müük, mis ei toimu saneerimiskava alusel.

20. Märkused SanS § 26 kohta

- **SanS § 26 lg 1 p 3**

SanS eelnõu § 26 lg 1 p 3 teksti ei ole muudetud. Nimetatud säte võib põhjustada ebaselgust, sest viidatud sätte lause esimeses pooles on mõeldud olukorda, kui rühmasid ei ole moodustatud ning lause teises pooles on mõeldud olukorda, kui rühmad on moodustatud. Samas juhul, kui rühmad on moodustatud, võib viidatud sätte lause esimene pool tekitada segadust, sest ühe tõlgendamise võimaluse järgi võib väita, et lisaks rühmasisesele halvemale kohtlemisele ei tohi võlausaldajat, kes kava vaidlustab, ka rühmaväliselt oluliselt halvemini kohelda. Samas rühmadel on erinevad õigused, mistõttu rühmaväline ebavõrdne kohtlemine võib olla õigustatud ja põhjendatud. Seega oleks mõistlik viidatud sättest eemaldada sõnad, et „*halvemini teiste võlausaldajatega või*“, ja sõnastada järgmiselt:

„*saneerimiskava alusel koheldakse teda oluliselt halvemini võrreldes teiste samasse rühma kuuluvate võlausaldajatega.*“ Nimetatud muudatuse alusel muutub seadus selgemaks ning ühetaoline tõlgendamine lihtsamaks.

- **SanS § 26 lg 1 p 5**

Võlausaldajatele esitatakse vastuvõtmiseks saneerimiskava. Võlausaldajad hääletavad ja võtavad kava vastu või jääb kava vastuvõtmata. Seega on kohtule kinnitamiseks võimalik esitada vastuvõetud saneerimiskava ja vastuvõtmata saneerimiskava. Mõlemal juhul peab kohus kava kinnitamiseks kontrollima, kas saneerimiskava vastuvõtmisel on järgitud reegleid

ning saneerimiskava vastavust seaduses ettenähtud nõuetele ja testidele, eelkõige võlausaldajate parimate huvide testile. Kohus kontrollib eelkõige, kas saneerimiskava vastab õiguslikele tingimustele.¹ Viidatud õiguslikud tingimused sisaldavad muuhulgas:

- a) kogu vajaliku informatsiooni kättesaadavaks tegemist võlgniku poolt;
- b) õige rühmade moodustamist;
- c) saneerimiskava hääletamisega vastuvõtmist erinevates rühmades;
- d) kolmandate isikute vajalikke nõusolekuid, nt käendaja, garant, osanik/aktsionär jne;

Kohus ei peaks sekkuma äriarvestusse otsustustesse. Viidatud põhimõtteid soovitab rahvusvaheline erialakirjandus.

Tulenevalt ülaltoodust tuleks SanS eelnõu § 26 lg 1 p 5 muuta. Nimelt sätestab SanS eelnõu § 26 tingimused vastuvõetud saneerimiskava kinnitamiseks. SanS eelnõu § 26 lg 1 p 5 viitab rühmaülese kohustamise rakendamisele, mis rakendub vastuvõtmata saneerimiskava kinnitamisel. Kuivõrd SanS § 26 reguleerib vastuvõetud kava kinnitamist, kuid rühmaülene kohustamine on vastuvõtmata saneerimiskava kinnitamise regulatsiooni osa, siis tuleks SanS eelnõu § 26 lg 1 p 5 muuta. Lähtuvalt ülalpool viidatud rahvusvahelisest erialakirjandusest tulenevatest soovitustest, peaks kohus hindama, kas rühmad on õigesti moodustatud. Seega peaks muutma SanS eelnõu § 26 lg 1 p 5, mille võiks sõnastada: „*rühmade moodustamine ei vasta seaduses sätestatud nõuetele*“.

- **SanS § 26 lg 2** sõnastus on ebaõnnestunud.

- a) Juhul, kui SanS eelnõu § 26 lg 1 p 5 muudetakse, siis võib SanS eelnõu § 26 lg 2 sõnastusse jätta alles viide SanS eelnõu § 26 lg 1 p-le 5, aga juhul, kui SanS eelnõu § 26 lg 1 p 5 sõnastus jääb muutmata, siis tuleks SanS eelnõu § 26 lg-st 2 viide SanS eelnõu § 26 lg 1 p-le 5 välja jätta, sest vastuvõetud kava kinnitamise hindamisel ei kontrolli kohus rühmaüleste kohustamise reegleid, kuivõrd nimetatud reeglid rakenduvad ainult vastuvõtmata saneerimiskava kinnitamisel. Seega ei pea kohus vastuvõetud saneerimiskava kinnitamisel hindama, kas rühmaülese kohustamise reegleid on täidetud, mistõttu ei saa nimetatud asjaolu olla aluseks eriarvamusele jäänud võlausaldaja avalduse esitamiseks.
- b) Eksperti määramise sõnastus on samuti ebaõnnestunud. Kuivõrd kohus ei peaks sekkuma äriarvestusse otsustustesse (vt ülalpool), siis ei ole kohtul omaette eesmärk hinnata ettevõtte väärtust. Asjaolud, mida kohus peab hindama on ülalpool välja toodud, kuid eelkõige peab kohus hindama, kas järgitud on reegleid, mis on kehtestatud saneerimiskava vastuvõtmiseks. Üks olulisemaid reegleid on eelpool viidatud võlausaldajate parimate huvide test. Kohus peab kontrollima, kas saneerimiskava vastab võlausaldajate parimate huvide testile. Kuivõrd selle testi tingimuste täitmise kontrollimiseks võib vaja minna erialateadmisi, siis peaks kohtul olema võimalus kaasata ekspert kontrollimaks, kas võlausaldajate parimate huvide testi tingimused on

---

¹ **B. Wessels, S. Madaus.** Rescue of Business in Insolvency Law. Instrument of the European Law Institute. Sept 2017, lk 338 p 690. Available at: https://www.europeanlawinstitute.eu/fileadmin/user_upload/p_eli/Publications/Instrument_INSOLVENCY.pdf (24.03.2021).

täidetud. Samuti peaks kohtul olema võimalus kaasata eksperte, kes aitaksid kohtul kontrollida erinevate reeglite ja/või testide täitmist, nt õigluse test rühmaülese kohustamise juures, juhul kui nimetatud testide või reeglite täitmise kontrollimiseks on vajalikud erialateadmised. Seega tuleks SanS eelnõu § 26 lõiget 2 muuta selliselt, et eemaldada sõnad „ettevõtte väärtuse hindamiseks“ ning sätestada, et ekspert nimetatakse SanS eelnõu § 26 lg 1 punktides 3-5 toodud kriteeriumite täitmise kontrollimiseks. Üks võimalik sõnastus on järgnev:

„Kui võlausaldaja on enne saneerimiskava üle hääletamist esitanud kava suhtes kirjaliku või protokollitud põhjendatud vastuväite ja hääletanud kava vastu ning esinevad käesoleva paragrahvi lõike 1 punktides 3-5 esitatud alused, siis on kohtu õigus nimetada ekspert, kes hindab punktides 3-5 toodud kriteeriumite täitmist“.

- **SanS § 26 lg 3**

Eelnõu § 26 lg 3 võib jätta välja, sest viidatud normi sisu on kaetud juba eelnevate normidega. Sätte mõte on, et kohus kontrolliks võlausaldajate parimate huvide testi täitmist eksperdi abiga. Samas tulenevad nimetatud asjaolud juba eelnevatest normidest (§ 26 lg 1 punktist 4 ja § 26 lg-st 2). Seega SanS eelnõu § 26 lg 3 dubleerib eelnevat, mistõttu ei ole nimetatud norm põhjendatud ja vajalik.

- **SanS § 26 lg 4**

SanS eelnõu § 26 lg-st 4 tuleks jätta välja sõnad „ettevõtte väärtuse hindamiseks“ ülalpool toodud põhjustel (vt SanS eelnõu § 26 lg 2 kommentaare). Seega võiks SanS eelnõu § 26 lg 4 olla sõnastatud järgnevalt: „Kui kohus määrab käesoleva paragrahvi lõike 2 alusel eksperdi, tasub avalduse rahuldamata jätmise korral menetluskulud avalduse esitanud võlausaldaja.“.

21. SanS § 27 lg 4 tuleks muuta kaheks erinevaks lõikeks. Saneerimisnõustaja peaks avaldama arvamust nii võlausaldajate parimate huvide testi kui ka rühmaülese kohustamise kohta. Samas peaks saneerimisnõustaja avaldama ka arvamust rühmade moodustamise kohta, mistõttu võiksid kõik eelpool nimetatud küsimused olla erinevates punktides.

22. Toetame **SanS §-s 36** ette nähtud vastuvõtmata saneerimiskava kinnitamist rühmadeülese kohustamise alusel, mis tuleneb ka direktiivi artiklist 11. Direktiivis on rühmadeülese kohustamise puhul antud liikmesriikidele võimalus valida absoluutse („*Absolute Priority Rule*“) ja relatiivse prioriteetsusreegli („*Relative Priority Rule*“) vahel. Seletuskirja kohaselt lähtutakse eelnõus relatiivsest prioriteetsusreeglist, kuid vastava sätte sõnastus ja selles ette nähtud reeglid vajavad täiendavat kontrolli, kas need vastavad relatiivsele prioriteetsusreeglile. Lisaks on ebaselge, kes on lõikes 1 punktides 11 ja 13 nimetatud „puudutatud isikud“.

23. SanS § 8 lg 2 p-s 1 on asendatud sõnad „algatatud pankrotimenetlus“ sõnadega „ettevõtja suhtes esitatud pankrotiavalduse alusel on kohus nimetanud ajutise pankrotihalduri“.

Samasugune ümbersõnastus tuleb teha ka **SanS §-s 40¹ ja §-s 49 lg-s 2**, sest pankrotiseaduses puudub mõiste „pankrotimenetluse algatamine“.

Pankrotiseadus

24. Ettepanek on täiendada PankrS § 82 lg-t 3 – hääleõiguse piiramine menetlusõiguste kuritarvitamise vältimiseks

PankrS § 82 lg 3 kohaselt määrab kuni nõuete kaitsmiseni iga võlausaldaja hääle arvu haldur tema käsutuses olevate dokumentide alusel. Praktikas on aga tõusetunud järjest enam vaidlusi, kus halduri käsutuses on vastuolulisi dokumente võlausaldaja nõude kohta ja halduril tekib pankrotimenetluse selles faasis põhjendatud kahtlusi, et võlausaldaja soovib saada võimalikult suurt hääleõigust üksnes pankrotimenetluse kontrollimise eesmärgil. See võib kaasa tuua õiguste kuritarvitamise võlausaldaja poolt pankrotimenetluses.

Meie hinnangul tuleb pankrotimenetluse eesmärkidest lähtuvalt hääle arvu määramisel välistada hääle andmine nendele nõuetele, mille kohta esitatud dokumendid on vastuolulised või ebausutavad ja ülekaalukalt viitavad sellele, et tegemist on kunstlikult loodud ja fiktiivse nõudega (vt ka Tartu Ringkonnakohtu 12. jaanuari 2021. a määrus tsiviilasjas nr 2-19-7701). Halduril on õigus määrata hääled tema käsutuses olevate dokumentide alusel, kuid võttes arvesse dokumentide omavahelisi vastuolusid, sh nõudeid puudutavaid kohtulahendeid, pooleliolevaid kohtuvaidlusi ja võlgniku majandusaasta aruannetes kajastatud.

Ringkonnakohus teeb ettepaneku täiendada PankrS §-i 82 selliselt, et olukorras, kus halduri käsutuses olevatest dokumentidest nähtub õiguste kuritarvitamine, võib haldur jätta võlausaldajale hääled määramata (või määrata 1 hääle, et isik saaks menetluses võlausaldajana osaleda, nt saada infot, osaleda koosolekul²). Kui tekib vaidlus hääle arvu määramise üle, kontrollib kohus, kas haldur on oma diskretsiooniõigust hääle määramata jätmisel õiguspäraselt teostanud (PankrS § 82 lg 4).

Muudatusettepanek on oluline seetõttu, et alates 1. veebruarist 2021 muutus pankrotiseaduses halduri kinnitamise kord ja suurema hääle arvuga võlausaldajal on suuremad õigused uue halduri valimisel (PankrS § 61 lg 2).

Lugupidamisega

/allkirjastatud digitaalselt/

Tiina Pappel

Tartu Ringkonnakohtu esimees

---

² Selline lisand võiks olla seletuskirjas.